

Posudek oponentky magisterské diplomové práce

Veronika Hojná: Vliv volebních kvót na politickou reprezentaci žen v Burundi, Keni a Rwandě

Diplomová práce Veroniky Hojné je zaměřena na téma vlivu volebních kvót na politickou reprezentaci ve třech afrických zemích. Výzkumné otázky, které si autorka klade, jsou převážně popisné (kromě třetí otázky, která má komparativní potenciál): "Jak se změnila politická reprezentace žen v Keni, Burundi a Rwandě po zavedení volebních kvót, jsou kvóty pravidelně naplňovány a pokud ne, co tuto situaci může způsobovat?" (s. 11). Téma považuji za zajímavé a politologicky relevantní.

Práce je poměrně logicky členěna na teoretickou a analytickou kapitulu. Teoretická kapitola se zabývá představením konceptu reprezentace, představení typů volebních kvót a faktorů, které mohou jejich úspěšnost ovlivňovat. K první části teorie mám jisté výhrady, autorka se dle mého názoru zbytečně rozsáhle věnuje problematice reprezentace žen z historického hlediska a vzhledem k tématu také zbytečně velký prostor věnuje aplikaci tématu v západní Evropě. Naopak v kapitole o reprezentaci žen v Africe začíná až rokem 1975, a nechce se mi věřit, že by toto téma bylo v afrických společnostech do té doby neznámé. Některé pasáže potom dle mého názoru přebírají stereotypy o rozdílech mezi muži a ženami, které jistě nejsou platné v celé společnosti (např. „V tradičních afrických společnostech je jako místo ženy považován domácí prostor, kde se omezuje na domácí práce, rození a výchovu dětí, zatímco muž se toulá divočinou a hledá dobrodružství v práci a válce, tedy muž je vůdcem a hlavou společnosti, zatímco žena se stará o rodinu a domácnost a pečuje o ni.“) (s. 21).

Kapitola, která představuje různé přístupy ke konceptu reprezentace je z mého úhlu pohledu poněkud neukončená – autorka nevyvozuje, jaký koncept reprezentace je pro její práci důležitý, a jakým způsobem bude reprezentaci v analytické kapitole nahlížet. Kapitulu představující volební kvóty a jejich jednotlivé druhy považuji za zajímavou a pro téma textu nejdůležitější. V následující kapitole o faktorech, které mohou ovlivňovat účinnost kvót mi není jasné, proč u faktoru věnovaného etnické nerovnosti je celá podkapitola věnovaná Jižní Africe bez ohledu na zaměření práce na jiné země. Trochu mi také chyběla diskuze vlivu politických stran, které ženy v rámci kandidátních listin nominují.

K analytické části mám několik výhrad. Předně, výběr případů není podřízen komparativní logice. Dávalo by smysl vybrat země tak, aby se podobaly v zásadních faktorech, které mohou účinnost kvót ovlivňovat, nebo aby se v nich co nejvíce lišily; autorka však vybírá dvě podobné země a jednu odlišnou, a dostatečně nevysvětluje logiku svého výběru – ve smyslu, co z komparativní logiky výzkumu ji k tomu dovedlo (nehledě na to, že v komparativním výzkumu nikdy nevybíráme případy podle závisle proměnné, což, jak autorka sama přiznává, byl impulz k výběru Rwandy, která má nejvyšší podíl žen v parlamentu). Jen drobná věc – chápu, že pořadí popisovaných zemí bylo pravděpodobně zvoleno abecedně, vzhledem

k tomu, že Rwanda a Burundi jsou si v mnoha faktorech podobné, bylo by pro čtenáře dobré, kdyby byly popisovány po sobě, aby podobnosti vynikly – i vzhledem k velmi rozdílnému popisu Keni.

Analytická kapitola přináší velké množství kontextuálních informací o podobě politických a stranických systémů daných zemí a jejich změnách. V tomto popisu se pak ztrácí hlubší zaměření na zodpovězení výzkumných otázek. Autorka sice představuje graf (s. 48), v němž je patrný nárůst počtu žen v parlamentech jednotlivých zemí (ovšem už ne v jednotlivých komorách), některé důležité informace, které bych u analytické části spojené s tématem vlivu kvót na reprezentaci žen očekávala, však chybí. Očekávala bych, že se autorka v analýze bude věnovat jednotlivým volbám, počtům kandidujících žen v nich, otázce, kolik žen se dostalo do jednotlivých komor parlamentů díky kvótám, a zda se tyto počty v čase nějak mění. Chybí mi také zhodnocení vlivu volebního systému. Protože autorka v teoretické kapitole představila několik faktorů, které mohou úspěšnost kvót ovlivňovat, očekávala bych, že se jim bude pro jednotlivé volby systematicky věnovat a sledovat změny hodnot těchto faktorů a spojovat je s možným vlivem na konkrétní výsledky voleb. Autorka po představení vývoje reprezentace žen v jednotlivých zemích pouze shrnuje politický vývoj v jednotlivých a zmiňuje některé faktory, které mohly ovlivnit úspěšnost kvót.

Otázky k obhajobě:

*Liší se účinky volebních kvót v horních a dolních komorách? Pokud ano, proč?
Jak byste vysvětlila vliv jednostranických a vícestranických systémů na účinnost kvót?*

Závěr práce pěkně shrnuje řečené a upozorňuje na faktory, které byly či nebyly přítomné v jednotlivých zemích. Z formálního hlediska práce vychází z úctyhodného množství zdrojů, v textu se však objevují dlouhé pasáže, které nemají průběžné zdrojování, a zdrojování se objevuje až na konci dlouhých odstavců. Jazyková úroveň práce je dle mého názoru spíše průměrná.

Závěrem: diplomová práce Veroniky Hojné se dle mého názoru věnuje zajímavému politologickému tématu a shrnuje velké množství kontextuálních informací. Analýza ovšem není příliš hluboká, neaplikuje systematický komparativní postup, a proto nezodpovídá zejména třetí výzkumnou otázku příliš věrohodně. Domnívám se však, že splňuje nároky kladené na tento typ prací, a proto ji doporučuji k obhajobě s hodnocením D – uspokojivě.

V Hradci Králové, 15. 1. 2024

Mgr. Petra Vodová, Ph.D.